

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ԳԵՂԱՐՔՈՒՆԻՔԻ ՄԱՐԶԻ

ԱԽՊՐԱԶՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ

2017-2021 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀՆԳԱՄՅԱ ԾՐԱԳԻՐ

Կազմել է՝ համայնքի ղեկավար _____ Լ. Ղազարյան
Հաստատվել է՝ համայնքի ավագանու 10.03.1017 թիվ 3 որոշմամբ
(նիստի ամսաթիվը)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔԸ _____
2. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ _____
3. ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ ԵՎ ՔՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԻՊԼԱՆԱՎՈՐՈՒՄ
4. ՀԶՀԾ-Ի ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՈՒՄ _____
5. ՀԶՀԾ-Ի ՄՈՆԻԹՈՐԻՆԳ _____
6. ԵԶՐԱՓԱԿՈՒՄ _____,

1. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՂԵԿԱՎԱՐԻ ՈՂՋՈՒՅՆԻ ԽՈՍՔԸ

ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Ախպրաձոր համայնքի 2017-2021թթ զարգացման ծրագիրը

(այսուհետ ՀՁՀԾ) մշակելիս հաշվի է առնվել 2015թվականի դեկտեմբերի 6-ին փոփոխված սահմանադրության 181-րդ հոդվածի, ՏԻՄ-երը՝ համայնքի ավագանին և համայնքի ղեկավար ընտրվում են հինգ տարի ժամկետով և 210-րդ հոդվածի «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքը պետք է համապատասխանեցվի Սահմանադրությանը և ուժի մեջ մտնի 2017 թվականի հունվարի 1-ից: Հաշվի առնելով այդ պահանջները՝ մշակվել է համայնքի զարգացման ծրագիրը: ՀՁՀԾ ը մշակվել է՝ հիմք ընդունելով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասություններն ու լիազորությունները, նրանց գործունեության ոլորտներում ՀՁՀԾ-ի մշակման և կառավարման վերաբերյալ համապատասխան հոդվածների դրույթները, ինչպես նաև Գեղարքունիքի մարզպետի կողմից և երկայացված զարգացման ծրագրի մշակման մեթոդական ուղեցույցը:

Ներկայացվող ՀՁՀԾ-ն առաջիկայում հանդիսանալու է Ախպրաձոր համայնքի զարգացման հիմնական փաստաթղթերից մեկը:

ՀՁՀԾ-ի բովանդակությունը պայմանավորված է համայնքի ռեսուրսային (մարդկային, գույքային, ֆինանսատնտեսական, տեխնիկական) և այլ հնարավորություններով, համայնքային ծրագրերի իրականացման և ծառայությունների մատուցման համար անրաժեշտ ֆինանսական միջոցների և ենթակառուցվածքների առկայությամբ:

Համայնքի 2017-2021թթ ՀՁՀԾ-ում ներառված են Ախպրաձոր համայնքի տարածական զարգացումը սահմանող քաղաքաշինական ծրագրային փաստաթղթերի մշակման կամ դրանց փոփոխման դրույթներ, համայնքում գործարար միջավայրի բարելավման ուղղված միջոցառումներ, աղետների ռիսկերի կառավարման և քաղաքացիական պաշտպանության հիմնական մոտեցումներ, համայնքի կոմունալ ենթակառուցվածքների զարգացման ուղղված միջոցառումներ:

Ախպրաձոր համայնքի համաչափ զարգացման, բիակիչների բարեկեցության ապահովման համար ՀՁՀԾ-ը հանդիսանալու է համայնքի ամենօրյա փաստաթուղթը:

Ակնկալում ենք ՀՀ պետական կառավարման մարմինների, քաղաքացիական հասարակության և մասնավոր հատվածի կազմակերպություններ իհետ լիակատար փոխընթերցում ՀՁՀԾ-ում ներկայացված խնդիրների առնչությամբ և արդյունավետ գործունեություն դրանց լուծմա գծում:

2. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

2.1 ՀԱՄԱՅՔԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ախպրաձոր :

Գյուղ Գեղարքունիքի մարզում՝ Վարդենիսի լեռների հյուսիսային լանջին, մարզկլենտրոնից 70 կմ հվ-արլ: Բնակավայրը գտնվում է ծովի մակերևույթից 2230մ բարձրության վրա: 1831թ թվականին ուներ 98, 1908-ին՝ 917, 1970-ին՝ 629, 1979-ին՝ 534, 1989-ին՝ 549, 2001-ին՝ 344, 2004-ին՝ 378 բնակիչ, որոնց նախնիների մի մասը գաղթել է Մուշից, Սասունից, և այլ բնակավայրերից: Բնակչությունը զբաղվում է անասնապահությամբ և երկրագործությամբ: Ախպրաձորից 2 կմ արլ-կա 16-18-րդ դդ Ուղեռ, իսկ հյուսիսային մասում՝ Հին Ախպրաձոր (10_20_րդ դդ.) և Կարմիրշեն (17_18_րդ դդ.) գյուղատեղիները: Ունի 16-18-րդ դդ. Եկեղոցի և Տիկնա (18-րդ դդ.) մատուռ:

Ախպրաձոր համայնքի վարչական տարածքը կազմում է 4646.02 հա , որից գյուղատնտեսական նշանակության հողատեսքերը կազմում են 4552.3 հա

Բնակավայրի հողերը՝ 61.96 հա

Արդյունաբերական և ընդերքօգտագործման հողերը՝ 15.0 հա

Էներգետիկայի, կապի, տրանսպորտի հողերը 0.01 հա

Հատուկ պահպանվող տարածքները 12.88 հա

Հատուկ նշանակության՝ 0 հա

Անտառայի հողերը 0 հա

Ջրային հողերը 3.87 հա

Համայնքի վարչական տարածքում պետական սեփականության հողեր կազմում են 2116.73 հեկտար

Աղյուսակ 1.

Համայնքի մշտական բնակչության ու տնային տնտեսությունների ցուցանիշները (01.01.2017թ. դրությամբ)

Հ/Հ	Ցուցանիշները	Մարդ
1.	Բնակչության թվաքանակը, մարդ	420
2.	Տնային տնտեսությունների թվաքանակը	102
3	Ընտանեական նպաստ ստացողների քանակը	47

Համայնքի բնակչության 48 % կազմում են տղամարդիկ և 52 % կանայք: Համայնքի բնակչության տարիքային և սոցիալական կազմը ներկայացված է աղյուսակ 2-ում:

Աղյուսակ 2. Համայնքի բնակչության տարիքային և սոցիալական կազմի ցուցանիշները (01.01.2017թ. դրությամբ)

Հ/Հ	Ցուցանիշները	Ընդամենը	Կանայք	Տղամարդիկ
1.	Համայնքի բնակչության թիվը, այդ թվում՝	420	218	220
2.	մինչև 0-ից 6 տարեկան	50	26	24
3.	7-17 տարեկան	56	29	27
4.	18-63 տարեկան	231	120	111
5.	64 և ավել տարեկան	17	9	8
6.	Կենսաթոշակառուներ (ներառյալ հաշմանդամներ) այդ թվում՝	32	17	15
7.	Տարիքային և աշխատանքային	18	10	8
8.	Միակողմանի ծնողազուրկ երեխաներ	6	2	4
9.	Հաշմանդամներ	14	8	6
10.	Զբաղվածներ	200	90	110
11.	Գործազուրկներ	50	28	22
12.	Ընտանեկան նպաստների պետական համակարգում գրանցված ընտանիքների թիվը	47	11	36

Գործազուրկների մեծամասնություն կազմում են կանայք: Տղամարդկանց աշխատունակ մասը զբաղված է գյուղատնտեսական աշխատանքներով:

**2.2 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍՈՑԻԱԼ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ
ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ**

2016 թ հոկտեմբերի 2-ի կայացած ՏԻՄ-երի ընտրությունների արդյունքում ընտրվել են համայնքի ավագանին՝ բաղկացած 5 անդամից և համայնքի ղեկավարը, որը կազմավորել է համայնքի աշխատակազմը՝ բաղկացած 5 աշխատակցից: Ստորև բերվում է համայնքի ղեկավարի և աշխատակազմի աշխատակիցների հաստիքացուցակը և աշխատավարձերի պաշտոնային դրույքաչափերը՝ 2017թվականին համար:

-համայնքի ղեկավար-	1 միավոր, 157,0 հազար դրամ
-համայնքի աշխատակազմի քարտուղար	1 միավոր, 80,0 հազար դրամ
-առաջատար մասնագետ –հաշվապահ-	1 միավոր, 78,0 հազար դրամ
-առաջին կարգի մասնագետ-	1 միավոր, 68,0 հազար դրամ
առաջին կարգի մասնագետ-	1 միավոր, 68,0 հազար դրամ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՄԱՐՎՈՂ ԳՈՒՅՔԻ ՖԻԶԻԿԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ

Համայնքի սեփականություն համարվող գույքի ցանկը սահմանվել է ՀՀ կառավարության 14.03.1997թ. թիվ 51 որոշմամբ: Ներկայում համայնքի սեփականություն համարվող գույքն Ունի հետևյալ ցանկն ու վիճակը (աղյուսակ 1)

1. Նախադպրոցական հիմնարկ – գոյություն չունի
2. Ակումբ – գոյություն չունի
3. Գրադարան – գոյություն չունի
5. Ներհամայնքային նշանակության ջրամատակարարման համակարգ
6. Ներհամայնքային նշանակության ոռոգման համակարգ
7. Վարչական շենք-վթարային վիճակում
8. Ներհամայնքային փողոցներ և հրապարակներ
9. Ներհամայնքային նշանակության ճանապարհներ
10. Գերեզմանատուն
11. Պատգամավորների նախկին ավանային խորհրդի գործկոմի նպատկանոց մեքենասարքավորումներ և այլ գույք

**ՀԱՄԱՅՆՔՈՒՄ ԳՈՐԾՈՂ ՈՉ ՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ ԵՆԹԱԿԱՅՈՒԹՅԱՆ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ**

Համայնքում չկան գործող արտադրական և ոչ կառավարական կազմակերպություններ (ՀԿ -ներ, հիմնադրամներ և այլն) և քաղաքական կուսակցությունների մասնաճյուղեր:

ՔԱՔԱՇԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԿՈՍՈՒՆԱԼ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքը չունի գլխավոր հատակագիծ և քաղաքաշինության ծրագրային այլ փաստաթղթեր (գոտիավորման նախագիծ, ընթացիկ քաղաքաշինական կադաստր և այլ):

Խմելու ջրի ներհամայնքային ցանցը կառուցվել է 1960թ-ին , ջրի կորուստը հասնում է 30 տոկոս : Բնակչությանը չի բավարարում ոռոգման ցանցը, որը նույնպես ունի վերանորոգման և ընդլայնման կարիք, ոռոգման ջուրը չունի կիսախողովակներ, այն հոսում է ջրատար առուներով, որի պատճառով կորուստը կազմում է 30-40 :

: Գյուղն ունի 102 ծուխ

Համայնքում կա 2 գերեզմանատուն, 1 աղբբեջանական , իսկ մյուսը հայկական :

ԲՆԱԿԵԼԻ ԵՎ ՈՉ ԲՆԱԿԵԼԻ ՏԱՐԱԾՔՆԵՐԻ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄ

Համայնքում բազմաբնակարան բնակելի շենքեր չկան , իսկ բնակելի առանձնատների քանակը 92,

որոնց ընդհանուր մակերեսը կազմում է մոտ 7200քմ:Առանձնատների մեծ մասը վերանորոգման կարիք ունի, իսկ նորաբաժան ընտանիքների համար անհրաժեշտ են նոր առանձնատներ, սակայն բնակչության սոցիալապես վատ պայմանների պատճառով նոր առանձնատներ համարյա չեն կառուցվում:

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքի գյուղատնտեսական նշանակության հողերի ոռոգման համակարգ չի բավարարում, որի պատճառով համայնքի բնակչությունը հողագործությունից մեծ եկամուտներ չի կարողանում ստանալ:

Համայնքում զարգացած է անասնապահությունը;

2017թ. հունվարի 1- ի դրությամբ ,համայնքի խաշոր եղջերավոր անասունների քանակը կազմել է 980, այդ թվում կով 390, իսկ մանր եղջերավոր անասունների քանակը ` 1240: Համայնքի գրեթե յուրաքանչյուր տնային տնտեսություն պահում է նաև որոշ քանակության թռչուններ, առավելապես հավեր ` հիմնականում սեփական կարիքների բավարարման համար: Համայնքի մի քանի տնային տնտեսություններ հաջողությամբ զբաղվում են նաև մեղվապահությամբ:

Համայնքում անասնապահությամբ, թռչնապահությամբ և մեղվապահությամբ զբաղվողներն արտադրում են կաթ,

միս, բուրդ, ձու, մեղր: Համայնքի բնակիչներն իրենց տնամերձերում աճեցնում են նաև կարտոֆիլ, բանջարաբստանային կուլտուրաների` հիմնականում սեփական կարիքների բավարարման համար:

Համայնքի բնակիչներն ունեն լուրջ խնդիրներ ու դժվարություններ արտադրված գյուղատնտեսական մթերքների իրացման հարցում:

ԲՆՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՇՐՋԱՎԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

: Համայնքում աղբավայր չունենալը մեծապես վնասում բնությանը և

շրջակա միջավայրին: Համայնքի տնային տնտեսություններն իրենց արտադրած կենցաղային աղբն անթույլատրելիորեն թափում են այնտեղ, որտեղ հարմար են գտնում: Այդ ուղղությամբ կարիք կա լայն բացատրական աշխատանք կատարել բնակչության հետ` զերծ մնալու բնության և շրջակա միջավայրի աղտոտումից: Համայնքն իր ուժերով ի վիճակի չէ լուծելու աղբավայրի հարցը և աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների կազմակերպումը, այդ ուղղությամբ անհրաժեշտ է ծավալել միջհամայնքային համագործակցություն տարածաշրջանի այլ համայնքների հետ;

ՏՐԱՆՍՊՈՐՏ, ԸՆԿՆԱԳԱՐՀԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Ներհամայնքային փողոցների և ճանապարհների ընդհանուր երկարությունը կազմում է 5կմ, ներհամայնքային փողոցները կարիք ունեն լուրջ վերանորոգման ու բարեկարգման; Ներհամայնքային ճանապարհները և

Փողոցները չունեն ջրահեռացման հեղեղատներ, արտաքին (գիշերային) լուսավորության համակարգ չկա:

Համայնքից մինչև մոտակա շուկա ք. Վարդենիս ճանապարհի երկարությունը կազմում է մոտ 25.0 կմ;

Ներկայում համայնք բնակչությունը հիմնականում օգտվում է Վարդենիս քաղաքի շուկայից:

Համայնքի տարածքում տեղակայված չեն ճանապարհային երթևեկության նշաններ` համայնքում շահագործվում է 8 մարդատար և 7 բեռնատար մասնավոր ավտոմեքենա:

Համայնքում կա նաև մասնավոր 18 տրակտոր, 20, որից անիվավոր 20: Համայնքի

Սեփականությանն է համարվում 2 խոտ հակավորող մեքենա, 1 խոտհնձիչ, 10

Համայնքի տարածքում կան նաև 2 կամուրջներ .:

ԱՌԵՎՏՈՒՐ ԵՎ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Համայնքի տարածքում չի գործում է առևտրի կետ,

ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում գործում է միջնակարգ հանրակրթական դպրոց, որտեղ սովորում է 55 աշակերտ:

Դպրոցում աշխատում է 23 աշխատող, որոնցից 17 մանկավարժ է

Դպրոցը ապահովված չէ խմելու ջրով, գազաֆիկացված չէ, սակայն կահավորված է համապատասխան

գույքով, չունի ժամանակակից լաբորատորիաներ, սպորտդահլիճ, արհեստանոց, որոնց անհրաժեշտությունը զգացվում է:

ՄՇԱԿՈՒՅԹ, ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ՏԱՐՎՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

Համայնքը չունի մշակույթի տուն :Ներկայումս մշակութային կյանքը համայնքում անբավարար վիճակում է:Մշակույթի տան բացակայությունն իր բացասական ազդեցությունն է թողնում նաև երիտասարդների հետ տարվող աշխատանքներում:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ,ՏԻԶԻԿԱԿԱՆ ԿՈՒՆՏՈՒՐԱ , ՄՊՈՐՏ

Համայնքում գործում է բուժկետ ,որտեղ աշխատում է 1 բուժքույր,սակայն համապատասխան սարքավորումներ չլինելու պատճառով անհնարին է դարձնում պատշաճ մակարդակով բուժ սպասարկումը:Բուժ կետն ապահովված է գույքով:Ապահովված չէ ջրով:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

Համայնքում կան 200 աշխատունակ մարդիկ,որոնցից մշտական աշխատանքով(այդ թվում՝ գյուղատնտեսական)զբաղված են միայն 150 մնացած 50 աշխատանք չունեն,քանի որ համայնքի բնակիչները հիմնականում հողերի սեփականատեր են և ՀՀ օրենսդրության համաձայն,չեն կարող համարվել գործազուրկ:

Համայնքի 47 ընտանիքներ հաշվառված են ընտանեկան նպաստի պետական համակարգում: Համայնքում բնակվում են նաև մոտ 14 հաշմանդամներ և միակադմանի ծնողազուրկ 6 երեխա: Համայնքի ընտանիքների մեծ մասը սոցիալապես խոցելի են՝ բազմաբնույթ սոցիալառողջապահական խնդիրներով:Համայնքի բնակիչներին շոշափելի սոցիալական ծառայություններ մատուցվում են հիմնականում գյուղապետարանի կողմից:

ԲՆԱԿԻՉՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆԸ

Հատկապես վերջին 2-3 տարիների ընթացքում նկատվել է որոշակի դրական տեղաշարժ համայնքի ՏԻՄ-երի և բնակչության փոխհարաբերություններում,ՏԻՄ-երի գործունեությունը դարձնել համեմատաբար թափանցիկ և հրապարակային,որը զգալիորեն նպաստում է համայնքի բնակչության իրազեկվածությանը ՏԻՄ-երի ընդունած որոշումներին և կատարած աշխատանքներին: Մյուս կողմից, համայնքի բնակիչները սկսել են բավականին ակտիվորեն մասնակցել ՏԻՄ- երի կողմից կազմակերպված հասարակական հանրօգուտ կամ գյուղապետարանում տարեկան 1-2 անգամ կազմակերպվում են հանրային լուսմներ և քննարկումներ (մասնավորապես,համայնքի բյուջեի նախագծի,համայնքային ծրագրերի և այլնի շուրջ

Համայնքի բնակիչների կողմից ընդունվել է տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչների մասնակցության կարգը ,համայնքիը չունի տեղեկատվության տարածման ժամանակակից միջոցներ (թերթ,համացանցային կայք ,տեղական հեռուստատեսություն և այլն):

Համայնքում մշակույթի տան և համայնքային կենտրոնի բացակայությունը մեծապես խոչընդոտում է հանրային հավաքների ու միջոցառումների կազմակերպմանը,բնակիչների ավելի ակտիվ մասնակցությունը տեղական ինքնակառավարմանը:

ԱՂԵՏՆԵՐԻ ՌԻՍԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄ

Համայնքում աղետների (բնածին և տեխնածին)ռիսկի կառավարման ոլորտը մինչև վերջերս տարերային բնույթ է կրել,ներկայում այն սաղմնային վիճակում է: Համայնքում,ավազանու որոշմամբ, ստեղծվել է աղետների դեպքում բնակչության տարահանման հանձնաժողովը,հաստատվել բնակչության տարահանման գործողությունների պլանը:

Չնայած համայնքի ՏԻՄ-երի շահագրգռվածությանը և պատրաստականությանը,նրանք առայժմ

չունեն այլ համագործակցություն աղետների ռիսկի նվազեցման ոլորտում գործող մարզային համապատասխան մարմինների հետ: Դա է պատճառը, որ համայնքում առայժմ չի իրականացվել տեղական մակարդակում խոցելիության և կարողությունների գնահատման որևէ գործողություն, որի հիման վրա հնարավոր կլիներ պլանավորել ու իրականացնել համայնքին սպառնացող աղետների ռիսկի նվազեցման նպատակամետ գործողություններ ու միջոցառումներ:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՄԻՋԱՎԱՅՐԸ

Համայնքում բիզնեսի զարգացման վիճակն բարվոք չի կարելի քանի որ համայնքում չկան Արտադրական կազմակերպություններ:

Ամփոփելով, համայնքի իրավիճակի բնութագրման և գնահատման ընդհանուր և ոլորտային Հիմնական ցուցանիշները բերված են հավելված 1-ում: Այդ ցուցանիշները երկու տեսակի են՝ Համայնքի սոցիալ-տնտեսական իրավիճակը (միջավայրը) բնութագրող (ոչ ֆինանսական) և Ֆինանսական ցուցանիշներ:

Հիմնվելով համայնքում տիրող փաստացի իրավիճակի ուսումնասիրության, վերլուծության և Գնահատման արդյունքների վրա՝ կարելի է արձանագրել համայնքում ներկայում առկա ընդհանուր և ոլորտային հիմնական հիմնախնդիրները: Դրանք են՝

- Համայնքը չունի գլխավոր հատակագիծ և քաղաքաշինական ծրագրային այլ փաստաթղթեր,
- Համայնքը չունի համայնքային կենտրոն և մշակույթի տուն,
- Համայնքը չունի ջրահեռացման կենտրոնացված համակարգ (կոյուղի),
- Համայնքը չունի աղբավայր և աղբատար մեքենա, աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների մատուցման համար անհրաժեշտ տնտեսական բազա և ֆինանսական հնարավորություններ,
- Ներհամայնքային ճանապարհները և փողոցներն, բավարար վիճակում չեն,
- Համայնքի գյուղատնտեսական հողերը ռոռզման համակարգի վերանորոգում և ընդլայնում չլինելու Պատճառով համայնքի գյուղատնտեսական նշանակության վարելահողերը մշակվում են, բայց բերքատվությունը ցածր է:
- Համայնքի բնակիչներն ունեն լուրջ խնդիրներ ու դժվարություններ՝ արտադրված գյուղատնտեսական Մթերքներն իրացնելու, մինչև շուկա հասցնելու հարցում,
-
- Համայնքի աշխատունակ բնակչության մոտ 1/2 -ը չունի մշտական աշխատանք , այդ պատճառով Հաճախ բնակիչների մի որոշակի մասը մեկնում է արտագնա աշխատանքի այլ երկրներ Համայնքի հիմնախնդիրների ցանկը կարելի է շարունակել, սակայն, ակնհայտ է, որ հնգամյա Ժամանակահատվածում անհնար է լուծում տալ համայնքում առկա բոլոր հիմնախնդիրներին: Վերևում թվարկված հիմնախնդիրներից անհրաժեշտ է առանձնացնել նրանք, որոնց լուծումն, իրատեսականության տեսանկյունից նպատակահարմար է ներառել համայնքի 2017-2021թթ ՀԶԲԾ-ում՝ ելնելով համայնքի ռեսուրսային հնարավորություններից և համայնքի հետագա Ջարգացման՝ ՏԻՄ-երի ընտրած ռազմավարությունից և սահմանած հիմնական նպատակներից:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒԹՉՎ-ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐԸ

- Համայնքում միջնակարգ դպրոցի գործելը
- Համայնքում հեռախոսակապի, ինտերնետի և հեռուստատեսության առկայությունը
-
- Խմելու ջրագծի ներքին ցանցի առկայությունը
- Համայնքն ունի տարբեր մասնագիտությունների գծով մասնագետներ , որոնք կարող են բարձրացնել համայնքի կրթական, մշակույթային և կառուցողական կյանքը:

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՆԵՐԸ

- Համայնքի վատ աշխարհագրական դիրքը /ճովիմակարդակից բարձր է 2031.0 մ
- Մշակույթի տան բացակայությունը
- Խմելու ջրի ջրամատակարարման ներհամայնքային համակարգի ոչ բավարար վիճակը
- Ջրահեռացման ներհամայնքային կենտրոնացված համակարգի բացակայությունը
- Համայնքում աղբահանության մեխանիզմի բացակայությունը
- Համայնքում արտադրական գյուղատնտեսական մթերքներն իրացնելու ,մինչև շուկա հասցնելու բազմաբնույթ խնդիրների ու դժվարությունների առկայությունը
- Համայնքում աշխատատեղերի պակասը
- Համայնքում սոցիալապես խոցելի ընտանիքների մեծ քանակը
- Բնակարանի կարիք ունեցողների թվաքանակի մեծացումը
- Համայնքում գյուղտեխնիկայի պակաս լինելը

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- Տարածաշրջանի այլ համայնքների հետ միջհամայնքային համագործակցություն ծավալելու դեպքում հմարավոր կլինի լուծել ընդհանուր աղբավայր ունենալու և շահագործելու հարցը, բոլոր այդ համայնքներում պատշաճ մակարդակով կազմակերպել աղբահանության և սանիտարական մաքրման ծառայությունների մատուցումը
- Մարզպետարանի և գյուղապետարանի համատեղ ջանքերով համայնքը ապահովել նոր սերմացուներով, պարարտանյութով, դիզվատելանյութով

ՀԱՄԱՅՆՔԻՆ ՍՊԱՌՆԱՑՈՂ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՎՏԱՆԳՆԵՐԸ

- Ներհամայնքային փողոցներում և ճանապարհներում ջրահեռացման հեղեղատների բացակայության Պատճառով դրանց վիճակի էլ ավելի վատթարացման վտանգը
- Աղբավայրի բացակայության պատճառով համայնքի տարածքում բնության ու շրջակա միջավայրի Աղտոտման և վնասման վտանգը
- Հողի մեխանիկական քայքայում (էռոզիա):
- Բնական աղետներից (կարկուտ, ջրհեղեղ, երաշտ):
- Հարկային եկամուտների գանձման դժվարություն:
- Հոգևոր և մշակութային աշխատանքների կազմակերպման դժվարությունները համապատասխան Շենքային պայմանների բացակայության պատճառով:

2. ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆԻ, ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԶԾ –Ի ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ՄԱՀՄԱՆՈՒՄ

Համայնքի տեսլականն է՝

Կայուն զարգացման միջոցով հետևողականորեն բարելավել համայնքի բնակչության սոցիալ-տնտեսական, մշակութային և հանգստի պայմանները, գյուղը դարձնել գեղեցիկ, բարեկարգ ու մաքուր, Բնակչության համար բավարար կենսապայմաններ ունեցող և զբոսաշրջության համար գրավիչ բնակավայր: Համայնքը դարձնել գյուղատնտեսական մթերքների արտադրության և վերամշակման կենտրոն:

- համայնքում անասնապահության զարգացում և անասնապահական մթերքների արտադրության Ծավալների աստիճանակա նմեծացում՝ անասնազլխաքանակի տարեցտարի ավելացման և անհրաժեշտ քանակությամբ անասնակերի ապահովման միջոցով,
- Համայնքում կաթի, մսի հանձնման և վերամշակման արտադրամասի ստեղծում և գործարկում,
- Համայնքում մեղվապահության ընդլայնում և էկոլոգիապես մաքուր մեղրի արտադրության Աստիճանական զարգացում:

Համայնքի զարգացման 2017-2021թ.թ. հնգամյա ծրագրի **հիմնական նպատակներն են՝**

- տեղական ինքնակառավարմանը բնակիչներ իմասնակցության ակտիվացում և բարելավում՝
- համայնքում գյուղատնտեսության (հողագործության,անասնապահության,այգեգործության, թռչնապահության,մեղվապահության)զարգացում՝ տնամերձների,վարելահողերի,խոտհարքների և արոտավայրերի նպատակային և արդյունավետ օգտագործման միջոցով,
- ներհամայնքային ճանապարհներ և փողոցների վիճակի բարելավում և լուսավորում,
- համայնքի նախադպրոցական կրթության և դաստիարակության պայմանների ստեղծում
- համայնքի բնակչության կենցաղային պայմանների բարելավում՝ առանձնատների գազաֆիկացման, Խմելու և տեխնիկական ջրի ջրամատակարարմաններ համայնքային համակարգերի նորոգման և Ընդլայնման,աղբահանության ծառայության կազմակերպման ճանապարհով,
- համայնքի բնակչությանը հանրային ծառայությունների մատուցման ամբողջ տարվա ընթացքում՝ Համայնքային հիմնական ենթակառուցվածքների(գյուղապետարան,բուժկետ) ջեռուցումն ապահովելու միջոցով:
- Կոմբայնի և այլ գյուղտեխնիկայի ձեռքբերմամբ բավելացնել ցանքատարածքների մշակումը բերքի ժամանակին հավաքումը

ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՏԱՐԱԾՔՈՒՄ ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ (ՇԱՐՈՒՆԱԿՎՈՂ) ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԵՎ ՄԱՐԶԱՅԻՆ,ՄԻՋՀԱՄԱՅՆՔԱՅԻՆ Լ ԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՅԼ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՈՒ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Համայնքում պետության կողմից ներդրումներ ապահովելու նպատակով,նախատեսվում է սերտ Համագործակցություն ՀՀ Գեղարքունիքի մարզպետարանի կառուցվածքային և առանձնացված Ստորաբաժանումների հետ:Որպես պետական կառավարման արմինների հետ համայնքի Համագործակցության հիմնական ուղղություններ,2017-2021թ.թ. նախատեսվում են հետևյալ Հանրապետական և մարզային ծրագրերն ու միջոցառումները՝

- համայնքում գյուղատնտեսության զարգացում՝ պարարտանյութերի ,թունաքիմիկատի, սերմացուի, Գյուղտեխնիկայի ձեռքբերման ,գյուղացուն ձեռնտու պայմաններով (երկարաժամկետ,շուկայականից Ցածր տոկոսադրույքով,առանց գրավի) գյուղատնտեսական վարկերի տրամադրման, Գյուղատնտեսական աշխատանքների կազմակերպման, խորհրդատվության ու աջակցության և այլ ուղղություններով,
- ռոտզման ցանցի ընդլայնում և վերանորոգում,խմելուջրի համակարգի վերանորոգում
- աղետների ռիսկի կառավարման ոլորտում համայնքի բնակչության լայն իրազեկում, համայնքի Գործողությունների պլանի կազմում և իրականացում,կանխարգելիչ միջոցառումների կազմակերպում, իրականացում:

2.3 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈԼՈՐՏԱՅԻՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՑԱՆԿԻ ԿԱԶՄՈՒՄ ԵՎ ԱՌԱՋՆԱՀԵՐԹՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄ, ՖԻՆԱՆՍԱՊԵՍ ԱՊԱՀՈՎՎԱԾ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՁԵՎԱԿԵՐՊՈՒՄ ԵՎ ԱՍՓՈՓՈՒՄ, ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՀԱՅԹԱՅԹՄԱՆ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Այս բաժնում, առաջին հերթին, ձևակերպվում են այն ծրագրերը, որոնք նախկինում իրականացվել են և առաջիկա հինգ տարիներին ևս նույնությամբ իրականացվելու են: Օրինակ, համայնքի աշխատակազմի պահպանման ծրագիրը (համապատասխան ծախսերը պլանավորելիս պետք է հաշվի առնել նվազագույն աշխատավարձի նախատեսվող փոփոխությունները և գնաճը) և նախադպրոցական կրթության ծառայության մատուցումը: Այնուհետև ձևակերպվում են մնացած ծրագրերը, որոնց համար պետք է որոշվեն առաջնահերթությունները: Այդ բոլոր ծրագրերը նշվում են ՀԶԾ-ում ընդգրկվելու համար առաջարկվող ծրագրերի ցանկում (աղյուսակ 3):

Աղյուսակ 3. ՀԶԾ-ում ընդգրկվելու համար առաջարկվող ծրագրերի ցանկ

Հ/հ	Ծրագրի անվանումը	Ծրագրի ընդհանուր արժեքը (հազ. դրամ)
1.	Համայնքի աշխատակազմի պահպանում	7080,0 (տարեկան)
2.	Համայնքապետարանի վարչական շենքի կառուցում	30000,0
3.	Ներհամայնքային ճանապարհների վերանորոգում	10000,0
4.	Ոռոգման ցանցի ընդլայնում	50000,0
5.	Խմելու ջրագծի ընդլայնում	10000,0
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
	Ընդամենը	

Այնուհետև վերոնշյալ բոլոր ծրագրերն ընդգրկվում են առաջնահերթությունների որոշման աղյուսակում (աղյուսակ 4), ընդ որում աղյուսակի սկզբում տեղադրվում են առաջնահերթություններ չպահանջող ծրագրերը, այնուհետ առաջնահերթություններ պահանջող ծրագրերը, որոնց համար էլ սահմանվում են առաջնահերթությունները՝ օգտագործելով հավելված 4-ի աղյուսակ 1-ի չափանիշները: Աղյուսակ 4-ի «Ծրագ առաջնահերթությունը» սյունակը լրացվում է՝ սկսելով 1-ից, ընդ որում, սկզբից համարակալվում են առաջնահերթությունների որոշում չպահանջող ծրագրերը:

Աղյուսակ 4. Ծրագրերի առաջնահերթությունների որոշում

Հ/հ	Ծրագրի անվանումը	Ծրագրի ընդհանուր արժեքը (հազ. դրամ)	Գնահատման չափանիշներ (0-10 բալ)							Ծրագրի առաջնահերթությունը
									Ընդամենը (բալ)	
1.	Համայնքի աշխատակազմի պահպանում	7080,0 (տարեկան)	X	X	X	X	X	X	X	1
2.	Խմելու ջրագծի ընդլայնում	10000.0	X	X	X	X	X	X	X	2
3.	Համայնքապետարանի վարչական շենքի կառուցում	30000,0	X	X	X	X	X	X	X	3
4	Ներհամայնքային ճանապարհների վերանորոգում	5000.0	X	X	X	X	X	X	X	4
5.	Ոռոգման ցանցի ընդլայնում	50000.0	X	X	X	X	X	X	X	5

Ծրագրերի առաջնահերթությունները որոշելուց հետո առանձնացվում են այն ծրագրերը (այդ թվում՝ առաջնահերթություններ չպահանջող ծրագրերը), որոնք առկա և կանխատեսվող ֆինանսական միջոցների պայմաններում հնարավոր է իրականացնել առաջիկա հինգ տարիներին: ՀԶՀԾ-ում ներառվող ոլորտային բոլոր ծրագրերի ձևակերպումից (ըստ հավելված 3-ում բերված ձևի) հետո կազմվում է այդ ծրագրերի ամփոփագիրը՝ ըստ աղյուսակ 5-ի:

Աղյուսակ 5. Համայնքի ոլորտային ծրագրերի ամփոփագիր

Հ/հ	Ծրագրի անվանումը	Չափի միավորը	Ծրագրի քանակական ծավալը	Ծրագրի արժեքը (հազ. դրամ)	Ծրագրի կատարումն ըստ տարիների					Ծրագրի ֆինանսավորման աղբյուրները			
					2017	2018	2019	2020	2021	Համայնքի բյուջե	Դոնոր կազմ.-եր	Պետբյուջե	Այլ
1.	Համայնքի վարչական շենքի կառուցում	Քմ	120,0	30000,0		15000,0	15000,0					+	
2.	Ոռոգման ցանցի ընդլայնում,	Գծամետր,	7000.0	50000.0			10000,0	10000.0	30000.0	+	+		+
3.	Խմելու ջրագծի ընդլայնում	ԿՄ	3,5	10000.0	10000,0					+	+		
4	Ներհամայնքային ճանապարհների վերանորոգում	ԿՄ	5,0	5000,0		2000,0	3000,0						
	Ընդամենը			95000,0	10000.0	17000.0	28000,0	10000,0	30000,0				

2.4 ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ և ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆԿԱՆ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄՆԵՐ

Համայնքի ֆինանսական իրավիճակը վերլուծելի և պետք է հստակ տարանջատել՝

- Համայնքի բյուջեն (եկամտային և ծախսային մասերով),
- Ծրագրերի իրականացման համար համայնքներին հասանելի այլ իջոցներ (աղբյուրներ և
- ծախսային ուղղություններ):

Ֆինանսական կանխատեսումները պետք է արվեն 5 տարվա կտրվածքով և համեմատվեն էլակետային տարվա հետ (ՀՀԶԾ կազմման տարվան նախորդող տարվա փաստացի և տվյալ տարվա կանխատեսվող արժեքներ): Հստակ պետք է բացահայտել, թե ինչի հիման վրա են արվել կանխատեսումները:

Հնարավորինս կիրառել տեքստային և աղյուսակային ներկայացում:

Խոշորացված համայնքների դեպքում ե կամ ուսուներն ուղղակի ծախսերը ներկայացնել

Ըստ բնակավայրերի:

Ծավալի նկատմամբ սահմանափակում չկա, սակայն պետք է հիշել, որ համայնքի բյուջեն առանձին փաստաթուղթ է և կարիք չկա այն նույնությամբ ներառելու ՀՀԶԾ մեջ:

Համայնք իբյուջեի մուտքերը, կարելի է ասել, ձևավորվում են բացառապես վարչական բյուջեի միջոցների հաշվին: Վարչական բյուջեի եկամուտները ձևավորվում են սահմանափակ թվով եկամտատեսակների հարկերի, տեղական տուրքերի և գույքի վարձակալությունից եկամուտների հաշվին:

Քանի որ համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասում մուտքեր գրեթե չեն կանխատեսվում, ապա պլանավորվող հինգ տարիների կապիտալ ծախսերը մեծամասամբ կիրականացվեն համայնքի բյուջեի վարչական մասի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե կատարվող հատկացումների և տարեսկզբի ազատ մնացորդի հաշվին:

Աղյուսակ 4. Համայնքի 2015-2016թթ. բյուջեի մուտքերի ցուցանիշները և 2017-2021թթ. բյուջեների մուտքերի կանխատեսումը հազար դրամ

Հ/հ	Մուտքերի անվանումը	2015թ. փաստ.	2016թ. փաստացի	2017թ. կանխ.	2018թ. կանխ.	2019թ. կանխ.	2020թ. կանխ.	2021թ. կանխ.
	ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՄՈՒՏՔԵՐ՝ ԸՆԴԱՄԵՆԸ (I+II+III)*	7825.8	8204.3	10662.4	10430.6	10850.6	11230.6	11830.6
I.	ԸՆԴԱՄԵՆԸ ԵՎԱՍՈՒՏՆԵՐ (1+2+3)*	2525.8	2604.4	4042.0	3630.6	3850.6	4030.6	4330.6
1	ՀԱՐԿԵՐ ԵՎ ՏՈՒՐՔԵՐ	1402.4	888.4	2084.6	1530.6	1550.6	1580.6	1630.6
1.1	Գույքային հարկեր անշարժ գույքից							
	Գույքահարկ շենքերի և շինությունների համար							
	Հողի հարկ	1014.0	589.0	1930.6	1230.6	1230.6	1230.6	1230.6
1.2	Գույքային հարկեր այլ գույքից							
	Գույքահարկ փոխադրամիջոցների համար	388.4	299.4	154.0	300.0	320.0	350.0	400.0
1.3	Ապրանքների օգտագործման կամ գործունեության իրականացման թույլտվության վճարներ							

	Տեղական տուրքեր							
1.4	Ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից այլ պարտադիր վճարներ							
	Պետական տուրքեր							
1.5	Այլ հարկային եկամուտներ							
	Այլ հարկերից և պարտադիր վճարներից կատարվող մասհանումներ							
	Հողի հարկի և գույքահարկի գծով համայնքի բյուջե վճարումների բնագավառում բացահայտված հարկային օրենսդրության խախտումների համար հարկատուներից գանձվող տույժեր և տուգանքներ, որոնք չեն հաշվարկվում այդ հարկերի գումարների նկատմամբ							
2	ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՆԵՐ							
2.1	Ընթացիկ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ							
2.2	Կապիտալ արտաքին պաշտոնական դրամաշնորհներ							
2.3	Ընթացիկ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ							
ա)	Պետական բյուջեից ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տրամադրվող դոտացիաներ	5300.0	5600.0	6620.0	6800.0	7000.0	7200.0	7500.0
բ)	Պետական բյուջեից տրամադրվող այլ դոտացիաներ							
գ)	Պետականբյուջեիցտրամադրվողնպատակայինհատկացումներ (սուբվենցիաներ)							
դ)	ՀՀ այլ համայնքների բյուջեներից ընթացիկ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ							
2.4	Կապիտալ ներքին պաշտոնական դրամաշնորհներ							
ա)	Պետական բյուջեից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման							

	նպատակային հատկացումներ (սուբվենցիաներ)							
բ)	ՀՀ այլ համայնքներից կապիտալ ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով ստացվող պաշտոնական դրամաշնորհներ							
3	ԱՅԼ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ*	1321.6	1752.0	1958.0	2100.0	2300.0	2450.0	2700.0
3.1	Տոկոսներ							
3.2	Շահաբաժիններ							
3.3	Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ							
	Համայնքի սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ	1000.0	1200.0	1500.0	1600.0	1700.0	1800.0	2000.0
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետական սեփականություն համարվող հողերի վարձակալության վարձավճարներ	321.6	552.0	458.0	500.0	600.0	650.0	700.0
	Համայնքի վարչական տարածքում գտնվող պետության և համայնքի սեփականությանը պատկանող հողամասերի կառուցապատման իրավունքի դիմաց գանձվող վարձավճարներ							
	Այլ գույքի վարձակալությունից մուտքեր							
3.4	Համայնքի բյուջեի եկամուտներ ապրանքների մատակարարումից և ծառայությունների մատուցումից, այդ թվում							
	Պետության կողմից ՏԲՄ-երին պատվիրակված լիազորությունների իրականացման ծախսերի ֆինանսավորման համար պետական բյուջեից ստացվող միջոցներ							
3.5	Վարչական գանձումներ							
	Տեղական վճարներ							
	Համայնքի վարչական տարածքում ինքնակամ կառուցված շենքերի, շինությունների օրինականացման համար վճարներ							
	Օրենքով սահմանված դեպքերում համայնքային հիմնարկների կողմից առանց							

	տեղական տուրքի գանձման մատուցվող ծառայությունների կամ կատարվող գործողությունների դիմաց ստացվող (գանձվող) վճարներ							
3.6	Մուտքեր տույժերից, տուգանքներից							
	Վարչական իրավախախտումների համար ՏԻՄ-երի կողմից պատասխանատվության միջոցների կիրառումից եկամուտներ							
	Մուտքեր համայնքի բյուջեի նկատմամբ ստանձնած պայմանագրային պարտավորությունների չկատարման դիմաց գանձվող տույժերից							
3.7	Ընթացիկ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ							
3.8	Կապիտալ ոչ պաշտոնական դրամաշնորհներ							
3.9	Այլ եկամուտներ*							
	Համայնքի գույքին պատճառած վնասների փոխհատուցումից մուտքեր							
	Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե կատարվող հատկացումներից մուտքեր							
	Օրենքով և իրավական այլ ակտերով սահմանված՝ համայնքի բյուջեի մուտքագրման ենթակա այլ եկամուտներ							
I.	ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԻՐԱՑՈՒՄԻՑ ՄՈՒՏՔԵՐ (1+2+3+4)							
1	Հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր							
	Անշարժ գույքի իրացումից մուտքեր							
	Շարժական գույքի իրացումից մուտքեր							
	Այլ հիմնական միջոցների իրացումից մուտքեր							
2	Պաշարների իրացումից մուտքեր							
3	Բարձրարժեք ակտիվների իրացումից մուտքեր							
4	Չարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր							

	Հողի իրացումից մուտքեր							
	Ոչ նյութական շարտադրված ակտիվների իրացումից մուտքեր							
III.	ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԲՅՈՒՋԵԻ ՀԱՎԵԼՈՒՐԴԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՍ ՊԱԿԱՍՈՒՐԴԻ (ԴԵՖԻՑԻՏԻ) ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ (Ա+Բ)							
Ա.	ՆԵՐՔԻՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐ (1+2)							
1	ՓՈՒՍԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ							
1.1	Արժեթղթեր							
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր							
	-հիմնական գումարի մարում							
1.2	Վարկեր							
	-վարկերի ստացում							
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում							
1.3	Փոխատվություններ							
	-բյուջետային փոխատվությունների ստացում							
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում							
2	ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ							
2.1	Բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն							
	-համայնքային սեփականության բաժնետոմսերի և կապիտալում համայնքի մասնակցության իրացումից մուտքեր							
	-իրավաբանական անձանց կանոնադրական կապիտալում պետական մասնակցության, պետական սեփականություն հանդիսացող անշարժ գույքի (բացառությամբ հողերի), այդ թվում՝ անավարտ շինարարության օբյեկտների մասնավորեցումից առաջացած միջոցներից համայնքի բյուջե մասհանումից մուտքեր							
	-բաժնետոմսեր և կապիտալում այլ մասնակցություն ձեռքբերում							
2.2	Փոխատվություններ							

	-նախկինում տրամադրված փոխատվությունների դիմաց ստացվող մարումներից մուտքեր							
	-փոխատվությունների տրամադրում							
2.3	Համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդը							
2.4	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցների տրամադրում վարչական մաս							
2.5	Համայնքի բյուջեի ֆոնդային մասի ժամանակավոր ազատ միջոցներից վարչական մաս տրամադրված միջոցների վերադարձ ֆոնդային մաս							
2.6	Համայնքի բյուջեի հաշվում միջոցների մնացորդները հաշվետու ժամանակահատվածում							
	որից՝ ծախսերի ֆինանսավորմանը չուղղված համայնքի բյուջեի միջոցների տարեսկզբի ազատ մնացորդի գումարը							
Բ.	ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՂՔՅՈՒՐՆԵՐ							
1	ՓՈՒՍԱՌՈՒ ՄԻՋՈՑՆԵՐ							
1.1	Արժեթղթեր							
	-թողարկումից և տեղաբաշխումից մուտքեր							
	-հիմնական գումարի մարում							
1.2	Վարկեր							
	-վարկերի ստացում							
	-ստացված վարկերի հիմնական գումարի մարում							
1.3	Փոխատվություններ							
	-փոխատվությունների ստացում							
	-ստացված փոխատվությունների գումարի մարում							

*Վարչական բյուջեի պահուստային ֆոնդից ֆոնդային բյուջե հատկացվող գումարը չի Մտնում բյուջետային ընդհանուր եկամուտների մեջ

Եկամտի և ծախսի տեսակը	2015թ. տարեկանայվան	2017թ. կանխ.	2015թ փաստ. նկատ %	2018թ. կանխ.	2015թ փաստ. նկատ %	2019թ. կանխ.	2015թ փաստ. նկատ %	2020թ. կանխ.	2015թ փաստ. նկատ %	2021թ. կանխ.	2015թ փաստ. նկատ %
Ընդամենը եկամուտներ	2528.8	4042.0	159.8	3630.6	143.4	3850.6	152.3	4030.6	159.4	4330.6	171.6
Հարկային եկամուտներ, որից	1402.0	2841.6	202.68	1530.6	109.2	1530.6	109.2	1580.6	112.9	1630.6	116.3
Հողի հարկ	1014.0	1930.6	190.3	1230.6	121.4	1230.6	121.4	1230.6	121.4	1230.6	121.4
Գույքահարկ փոխադրամիջոցներից	384.0	154.0	40.1	300.0	78.1	320.0	83.3	350.0	91.1	400.0	104.2148
Գույքի վարձակալությունից եկամուտներ	1321.6	1958.0	148.1	2100.0	158.9	2300.0	174.0	2450.0	185.4	2700.0	204.3
Պաշտոնական ընթացիկ դրամաշն.	5300.0	6620.0	124.9	6800.0	128.3	7000.0	132.7	7200.0	135.8	7500.0	141.5

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր 1

**«Ախպրաձոր համայնքի համայնքապետարանի վարչական շենքի կառուցում
(Օրագրի անվանում)**

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	<p align="center">Ծրագիրը ընդգրկում է ամբողջությամբ կառուցել համայնքապետարանի վարչական շենքը: Ծրագիրը միտված է համայնքապետարանի բնականոն աշխատանքները կազմակերպելու համար:</p>						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		0		15000,0	15000,0		
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	<p>1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1.Կազմակերպվի համայնքապետարանի բնականոն աշխատանքը 1.2. 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. 2.2.</p>						
Ծրագրի բյուջեն	<p>Ընթացիկ ծախսեր՝ 500.0 Գապիտալ ծախսեր՝ 1500.0 Ընդհանուր բյուջեն՝ 2000.0</p>						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ							
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը							
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի երեխաներ						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	01,02,2017թ-01,09,2017թ						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	<p>Ծրագիրը ընդգրկում է ամբողջությամբ կառուցել համայնքապետարանի շենքը:Այն վթարային վիճակում է ,այնտեղինարավոր չէ աշխատել:Համայնքի բնակիչները ցանկացած հարցով չգիտեն ուր դիմել:Բ նակչության սպասարկման համար անհրաժեշտություն է առաջնահերթության կարգով կառուցել համայնքապետարանի շենքը,որը կնպաստի համայնքապետարանի բնականոն աշխատանքին և բնակչության քաղաքակիրթ սպասարկմանը:</p>						

Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N 2

**Ծ Ր Ա Գ Ր Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր N 3
ԱՆՊՐԱՁՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԽՄԵԼՈՒ ՋՐԱԳԾԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՄ**

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Ախայրաձոր համայնքի խմելու ջրագծի ընդլայնում 3500 գծամետրով: Ծրագիրը միտված է համայնքի բնակչության սոցիալ տնտեսական պայմանների բարելավմանը						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		0	10000,0				
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 1.1. Համայնքի բնակչության սոցիալ տնտեսական պայմանների բարելավում 2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ 2.1. 2.2.						
Ծրագրի բյուջեն	Ընթացիկ ծախսեր՝ 500,0 Կապիտալ ծախսեր՝ 9500,0 Ընդհանուր բյուջեն՝ 10000,0						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Ջրամատակարարման ցանցի ընդլայնումը կկատարվի համայնքի միջոցների հաշվին:						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը							
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչներ						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2017թ.						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	Ջրամատակարարման ցանցի ընդլայնումը համայնքի բնակչության սոցիալական վիճակի բարելավմանը երաշխիքներից մեկն է: Ջրամատակարարումը կլավացնի համայնքի սանիտարական վիճակը: Նախատեսվում է, որ համայնքի ամեն մի բնակիչ իր բնակարանում ունենա խմելու և կենցաղային սպասարկման համար անհրաժեշտ ջուրը:						

Ծ Ր Ա Գ Բ Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Բ N 3

Ախպրաձոր համայնքի ներհամայնքային ճանապարհների վերահորոգում

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	Սոթք համայնքի 5,0 կմ հողային ծածկույթով փողոցների վերանորոգում: Ներհամայնքային ճանապարհների վերանորոգումը կնպաստի համայնքի բնակչության ազատ տեղաշարժին, որը բնակչության սոցիալական վիճակի բարելավմանը երաշխիքներից մեկն է:						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		0		2000,0	3000,0		
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	1.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
	2.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
2016		2017	2018	2019	2020	2021	
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	<p>1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ</p> <p>1.1. Համայնքի բնակչության սոցիալ տնտեսական պայմանների բարելավում , հաշվի առնելով ճանապարհի անմխիթար վիճակի փոփոխություն:</p> <p>2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ</p> <p>2.1.</p> <p>2.2.</p>						
Ծրագրի բյուջեն	<p>Ընթացիկ ծախսեր` 400</p> <p>Կապիտալ ծախսեր` 4600,0</p> <p>Ընդհանուր բյուջեն`5000,0</p>						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Ավտոմեքենաներ, աշխատողներ,						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը							
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչներ						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2020-2021թթ.						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	<p>Ախպրաձոր համայնքի հողային ծածկույթով փողոցների և նրբանցքների ընդհանուր երկարությունը կազմում է 5,0 կմ ,որոնք հորդառատ անձրևներից և սելավներից հետո դառնում են անանցանելի տրանսպորտի և բնակչության համար: Ախպրաձոր համայնքում շահագործվում են մարդատար և բեռնատար ավտոմեքենաներ, որոնք մշտապես երթևեկում են ներհամայնքային անբարեկարգ փողոցներով, ժամանակի ընթացքում շարքից դուրս են գալիս և դառնում շահագործման համար ոչ պիտանի: Անբարեկարգ փողոցները ստեղծում են լրացուցիչ դժվարություններ ու անհարմարություններ նաև հետիոտների համար:</p> <p>Ներհամայնքային ճանապարհների վերանորոգումը կնպաստի համայնքի բնակչության ազատ տեղաշարժին, որը բնակչության սոցիալական վիճակի բարելավմանը երաշխիքներից մեկն է:</p>						

Ծ Ր Ա Պ Բ Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Պ Ի Բ Ն 4

Ախպրաձոր համայնքի ոռոգման ցանցի ընդլայնում »

Պարտադիր խնդիր, որի լուծմանն է միտված ծրագիրը	<p>Ախպրաձոր համայնքը չունի ոռոգման ջրի ներքին համակարգ, որի բացակայության պատճառով հիմնականում չեն ոռոգվում տնամերձ հողերն ու սեփականաշնորհված հողամասերը:</p> <p>Համայնքում 2019-2021 թթ. ընթացքում նախատեսվում է կատարել 7.0 կմ երկարությամբ ոռոգման ցանցի ընդլայնում ,</p>						
Ծրագրի անմիջական նպատակ	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		0			10000.0	10000.0	30000,0
Ծրագրի միջանկյալ արդյունքներ	<p>1. Կավելանա ջրովի հողատարածքները</p> <p>2. Բերքատվությունը</p> <p>3. Մշակվող կուլտուրաների տեսականու ավելացում</p>						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
		0				0	0
	4.						
	Ցուցանիշներ	Ելակետային արժեք	Թիրախային արժեքներ				
		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ծրագրի հիմնական գործողությունները	<p>1-ին միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ</p> <p>1.1. Կավելանա ջրովի հողատարածքները</p> <p>1.2. Մշակվող կուլտուրաների տեսականու ավելացում</p> <p>2-րդ միջանկյալ արդյունքն ապահովող գործողություններ</p> <p>2.1.</p> <p>2.2.</p>						
Ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ այլ ռեսուրսներ	Աշխատուժ, տեխնիկա,						
Ծրագրի բյուջեն	<p>Ընթացիկ ծախսեր` 3000.0</p> <p>Գապիտալ ծախսեր` 47000,0</p> <p>Ընդհանուր բյուջեն` 50000,0</p>						
Ծրագրի հիմնական ռիսկերը	Բնակլիմայական պայմաններ						
Ծրագրի հիմնական շահառուները	Համայնքի բնակիչներ						
Ծրագրի սկիզբ և ավարտ	2019-220թթ.						
Ծրագրի համառոտ նկարագրություն	<p>Ծրագիրը ընդգրկում է ամբողջ համայնքի բնակելի կառուցապատման գոտին, այն կնպաստի գյուղատնտեսական աշխատանքների զարգացմանը, տնամերձ հողամասերի մշակմանը, բանջարաբոստանային կուլտուրաների ցանկատարածությունների ավելացմանը և կավելացնի ջրովի հողատարածքները, որի արդյունքում համայնքի բնակչության եկամուտը կավելանա կախված հողատարածքների մշակման ավելացմամբ: Ծրագիրը կնպաստի մոտավորապես 200.0 հեկտար տնամերձերի և վարելահողերի ոռոգմանը:</p>						

ՀԶՀԾ-ի ներքին մոնիթորինգն իրականացվելու է ՀԶՀԾ-ի և տարեկան բյուջեի կառավարման գծով ԽՄ-ի կողմից յուրաքանչյուր տարին մեկ անգամ:

ՀԶՀԾ-ի մոնիթորինգն իրականացվելու ըստ յուրաքանչյուր տարի և միջոցառումների աշխատանքների կատարման ցուցանիշների:

Աղյուսակ 8-ում ներկայացված է ՀԶՀԾ-ում ներառված ծրագրերի միջոցառումների մոնիթորինգի և գնահատման վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացման ձևանմուշը:

Աղյուսակ 8. Մ Ո Ն Ի Թ Ո Ր Ի Ն Գ Ի Ա Ն Ձ Ն Ա Գ Ի Ր

**ԱՆՊՐԱՁՈՐ ՀԱՄԱՅՆՔ
(2017_2021 թվականներ)**

Տրամաբանական մոդելի բաղադրիչ	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2016)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2017)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2017)	Ցուցանիշի կատարողական (2017)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2018)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2018)	Ցուցանիշի կատարողական (2018)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2019)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2019)	Ցուցանիշի կատարողական (2019)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2020)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2020)	Ցուցանիշի կատարողական (2020)	Ցուցանիշի թիրախային արժեք (2021)	Ցուցանիշի փաստացի արժեք (2021)	Ցուցանիշի կատարողական (2021)	Տվյալների հավաքագրման պարբերականությունը	Ցուցանիշի ստացման աղբյուր	Ցուցանիշի ստացման մեթոդ
	Կիսամյակային	Տարեկան																	
ՀԱՄԱՅՆՔԻ ԿԱՅՈՒՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ																			
1. Աղքատության Շեմից Ցածր Տնվող Ընտանիքների Հարաբերություն համայնքի Ընտանիքների Ընդհանուր թվին (արտահայտված տոկոսով)																	X	համայնքապետարան	Փաստաթղթային ուսումնասիրություն/հարցազրույց
2. Համայնքի Մեփականեկամուտների Տարեկան աճ, արտահայտված տոկոսով																	X	Համայնքապետարան	Փաստաթղթային ուսումնասիրություն
3. Համայնքում Գրանցված Բնակիչների Թվի Փոփոխություն Նախորդ Տարվա համեմատ,																	X	ՀՀ Ոստիկանություն	Հարցում

